

Nacrt
Prijedlog Zakona broj _____

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ODGOVORNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE
ZA ŠTETU UZROKOVANU OD PRIPADNIKA HRVATSKIH ORUŽANIH
I REDARSTVENIH SNAGA TIJEKOM DOMOVINSKOG RATA**

Zagreb, lipanj 2003. g.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ODGOVORNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE ZA ŠTETU UZROKOVANU OD PRIPADNIKA HRVATSKIH ORUŽANIH I REDARSTVENIH SNAGA TIJEKOM DOMOVINSKOG RATA

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje odgovornost Republike Hrvatske za štetu koju su tijekom Domovinskog rata od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. uzrokovali pripadnici hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga u vojnoj ili redarstvenoj službi ili u svezi s tom službom.

Članak 2.

Republika Hrvatska po općim pravilima o odgovornosti za štetu odgovara samo za onu štetu iz članka 1. ovoga Zakona koja nema karakter ratne štete.

Članak 3.

(1) Ratnom štetom u smislu ovoga Zakona smatra se osobito:

- šteta uzrokovana za vrijeme i na prostoru odvijanja vojnih akcija svim sredstvima i oblicima ratnih borbenih djelovanja (bombardiranje, granatiranje, mitraljiranje, eksplozije, miniranje, pokreti trupa i sl.),

- šteta od izravne i konkretne vojne koristi ako je, s obzirom na vrijeme i mjesto izvršenja u izravnoj i neposrednoj funkciji vojnih operacija, i to posebice:

a) šteta nastala kao izravna posljedica bilo koje zaštitne ili pripremne mjere nadležnih vojnih vlasti poduzete s ciljem otklanjanja, odnosno sprječavanja izvršenja bilo kojega neprijateljskog napada,

b) šteta nastala kao izravna posljedica zaštitnih ili pripremnih mjera nadležnih vojnih vlasti poduzetih u očekivanju neprijateljske akcije (radovi na zemljištu, oduzimanje pokretnina, zauzimanje nekretnina i sl.),

c) šteta nastala kao izravna posljedica mjera poduzetih s ciljem sprječavanja širenja ili ublažavanja posljedica štete opisane u podstavku 1. ovoga stavka,

- šteta koja je po svojim učincima, te konkretnim okolnostima vremena i mjesta počinjenja štetne radnje, izravno izazvana ratnim stanjem i neposredno se nadovezuje na ratne operacije (izravne posljedice ratnih događaja u svezi s neredima, metežom, panikom, evakuacijom i sličnim zbivanjima neposredno nakon poduzetih ratnih operacija).

(2) Pretpostavlja se da je posljedica ratnog čina (ratna šteta) ona šteta koju su tijekom Domovinskog rata od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. uzrokovali pripadnici hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga u vojnoj ili redarstvenoj službi ili u svezi s obavljanjem vojne ili redarstvene službe, ako je počinjena u vrijeme i na prostoru odvijanja vojnih borbenih akcija, ali oštećenik može dokazivati suprotno.

Članak 4.

(1) Postupci protiv Republike Hrvatske radi naknade štete iz ovoga Zakona, prekinuti stupanjem na snagu Zakona o dopunama Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 112/99.) nastaviti će se stupanjem na snagu ovoga Zakona.

(2) U iznos naknade za pretrpljenu štetu na imovini uračunat će se i novčana protuvrijednost prava koja je oštećenik ostvario prema propisima o obnovi.

Članak 5.

Ako je zastarijevanje naknade štete počelo teći prije 6. studenog 1999. godine, ono nastavlja teći nakon stupanja na snagu ovoga Zakona, a vrijeme koje je isteklo prije zaustavljanja računa se u zakonom određeni rok za zastaru.

Članak 6.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

OBRAZLOŽENJE

I. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Člankom 1. Zakona o dopunama Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", 112/99.), koji je stupio na snagu 6. studenoga 1999., Zakon o obveznim odnosima dopunjen je člancima 184.a i 184.b.

Stavkom 1. članka 184.a Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 53/91., 73/91., 3/94., 7/96. i 112/99.) propisano je da se prekidaju postupci koji se vode protiv Republike Hrvatske radi naknade štete koju su uzrokovali pripadnici hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga u vojnoj ili redarstvenoj službi ili u svezi s obavljanjem vojne ili redarstvene službe tijekom Domovinskog rata od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996.

Stavkom 2. istoga članka propisano je da će se ti postupci nastaviti nakon donošenja posebnog zakona kojim će se urediti odgovornost za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom Domovinskog rata.

Predloženim se Zakonom uređuje odgovornost Republike Hrvatske za štetu koju su uzrokovali pripadnici hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga u vojnoj ili redarstvenoj službi ili u svezi s obavljanjem vojne ili redarstvene službe tijekom Domovinskog rata od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996.

S tim u vezi valja istaći da je agresija na Republiku Hrvatsku aktualizirala potrebu preciznog normativnog uređivanja problematike ratne štete, u svrhu njezina jasnog razgraničenja od šteta sličnih pojava oblika uzrokovanih klasičnim građanskim deliktom, terorističkim aktom ili pak onim štetnim radnjama vojnih osoba počinjenih tijekom vremenskog razdoblja rata koje, međutim, nisu posljedica ratnog čina (ratnih operacija, ratnih djelovanja ili neprijateljstava) a niti su u izravnoj uzročnoj vezi s ratom.

U vrijeme stupanja na snagu Zakona o dopunama Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", 112/99.) temeljne odredbe o odgovornosti države za štetu uzrokovanu od strane vojnih osoba u obavljanju ili u svezi s obavljanjem vojne službe bila je odredba članka 48. stavka 1. i članka 56. stavka 1. Zakona o službi u oružanim snagama ("Narodne novine", broj 23/95., 33/95., 105/99. i 128/99.). Člankom 48. stavkom 1. toga Zakona bilo je propisano da za štetu koju vojna osoba u svezi s obavljanjem vojne službe počini trećim osobama odgovara Republika Hrvatska, osim ako se dokaže da je vojna osoba postupala sukladno Službovniku i drugim propisima. Člankom 56. istoga Zakona bilo je propisano da se odredbe toga Zakona o materijalnoj odgovornosti vojnih osoba ne primjenjuju u ratnom stanju, iz čega proizlazi da Republika Hrvatska u ratnom stanju ne odgovara prema članku 48. stavku 1. Navedene odredbe dakle, postavljaju najširi princip neodgovornosti države za sve štete počinjene tijekom ratnog stanja a bez razlikovanja jesu li posljedica neprijateljstava (vojnih

operacija) te je određujuća značajka isključivo vremensko razdoblje ratnog stanja.

Isto tako, člankom 2. Zakona o utvrđivanju ratne štete ("Narodne novine", broj 61/91. i 70/91.) definiran je pojam ratne štete, koji je dalje razrađen Uputama za primjenu Zakona o utvrđivanju ratne štete ("Narodne novine", broj 54/93.) u kojoj je ratna šteta najšire definirana i obuhvaća sve oblike i vrste izravnih i indirektnih šteta počinjenih ratnim djelovanjima. Ovi propisi, međutim, nemaju značaj za materiju odštetne odgovornosti države, jer je isključiva pravno-politička svrha toga Zakona bila izvršiti evidenciju - popis i procjenu cjelokupne ratne štete u Republici Hrvatskoj, pa je stoga i pojam ratne štete potpuno prilagođen toj svrsi. To dakle nije opći pojam ratne štete, nego posebni pojam "u smislu ovoga Zakona" (članak 2.).

Specifičnost ratne štete jest u tome što je ona predmet uređivanja i pravila međunarodnog i pravila unutrašnjeg prava države. Međunarodno pravo ne obvezuje državu da svojim državljanima - fizičkim osobama i pravnim osobama popravi ratnu štetu, nego uređuje pitanje odgovornosti za ratnu štetu između država i drugih subjekata međunarodnog prava.

Opći propisi unutrašnjeg prava država ne poznaju pravnu osnovu odgovornosti za ratnu štetu koja bi bila sadržana u odredbama građanskog ili upravnog prava, odnosno u temeljnim načelima pravne regulacije ovih pravnih područja. Opći propisi hrvatskog građanskog prava također ne predviđaju odgovornost za ratnu štetu, osim na ugovornoj osnovi (ugovor o osiguranju). Isto tako, u pravnoj doktrini postoji potpuno suglasje o tome da se odgovornost države za ratne štete ne temelji na pravilima o odgovornosti države za grešku, a ni na onima o odgovornosti bez greške, jer se uzima da su ratne štete posljedica izvanrednog događaja, a ne lošeg funkcioniranja vojnoobrambenog ustroja države.

Komparativno pravo i pravna teorija, pri definiranju pojma ratne štete, odlučujućom okolnošću smatra prirodu štetne radnje kojom je ova šteta prouzročena. Ratnom štetom kvalificira se samo ona šteta koja je posljedica nekog ratnog čina ili je u izravnoj vezi s ratom. Pri tome se posebno izdvajaju ratne štete u užem smislu ili direktne ratne štete. To su štete koje nastaju kao posljedica korištenja sredstvima i metodama kojima se izvode ratne operacije kao što su bombardiranja, pokreti trupa, granatiranja itd. To su dakle štete prouzročene od ratnih operacija, odnosno ratnih djelovanja ili neprijateljstava. Ostale ratne štete, dakle one koje nisu prouzročene ratnim činom u spomenutom značenju, moraju biti u izravnoj uzročnoj vezi s ratom. Uzročna veza se mora dokazati u svakom konkretnom slučaju, pri čemu ona ne smije biti previše udaljena ili spekulativna.

Valja posebice napomenuti da je moderno komparativno zakonodavstvo, a i pravna doktrina napustila prvotnu klasičnu koncepciju koja je ratnim činom smatrala samo ono djelovanje izravno povezano s borbenim sukobom i to samo ako je do štete došlo za vrijeme trajanja vojne akcije i u granicama prostora na kojem se ta akcija odvijala (vojišna prostorija).

Prema modernim shvaćanjima (tzv. teorija ratnog čina na osnovi asimilacije) u pojam ratnog čina ulaze sve one radnje i događaji koji, premda u uskoj vezi s ratom, ipak nemaju izravnu vezu s pojedinim vojnim operacijama, nego se izjednačuju s ratnim činom po svojim učincima odnosno po općim okolnostima vremena i prostora određenog ratnim stanjem. Posebice se u tom kontekstu podrazumijevaju djelovanja izravno izazvana neredima i dezorganizacijom kao posljedicama ratnih događaja. Riječ je o inače deliktним ponašanjima koja prate pojave meteža, panike, egzodusa ili evakuacije, a smatra ih se ratnim činom ne po njihovom unutrašnjem karakteru, nego na osnovi općih okolnosti vremena i mjesta u kojima su

ostvarena.

Uređivanje naknade štete u komparativnoj zakonodavnoj praksi europskih zemalja provedeno je odredbama specijalnog zakonodavstva utemeljenog na ideji solidarnosti s posebnim težištem na odredbama iz područja mirovinskog i invalidskog osiguranja te propisima kojima se uređuje, na osnovama solidarnosti i ravnomyernog snošenja javnog tereta, pravo na olakšice pri kreditiranju obnove ratom oštećenih i razorenih gospodarskih i stambenih objekata, dakle, ne osigurava se naknada ratne štete u pravom smislu te riječi, već se relativno povoljnim kreditima oštećenima pomaže da poprave pretrpljenu štetu (Zakon o zaštiti civilnih i vojnih invalida rata, Zakon o obnovi).

Slijedom navedenoga predloženim se Zakonom uređuje odgovornost za štetu koju su uzrokovali pripadnici hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga u vojnoj ili redarstvenoj službi ili u svezi s obavljanjem vojne ili redarstvene službe tijekom Domovinskog rata od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. godine. Za te bi štete odgovarala Republika Hrvatska po općim pravilima o odgovornosti za štetu, pod uvjetom da one nemaju karakter ratnih šteta (u kojem slučaju Republika Hrvatska ne odgovara za štetu). Ujedno se omogućuje nastavak postupaka prekinutih stupanjem na snagu Zakona o dopunama Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 112/99.).

II. OBRAZLOŽENJE POJEDINIY ODREDABA KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O

ODGOVORNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE ZA ŠTETU UZROKOVANU OD
PRIPADNIKA HRVATSKIH ORUŽANIH I REDARSTVENIH SNAGA TIJEKOM
DOMOVINSKOG RATA

Članak 1.

Ovom se odredbom određuje predmet ovoga Zakona - njime se uređuje odgovornost Republike Hrvatske za štetu koju su tijekom Domovinskog rata od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. uzrokovali pripadnici hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga u vojnoj ili redarstvenoj službi ili u svezi s tom službom.

Članak 2.

S obzirom da međunarodno pravo ne obvezuje državu da svojim državljanima - fizičkim osobama i pravnim osobama popravi ratnu štetu, a niti opći propisi hrvatskog građanskog prava također ne predviđaju odgovornost za ratnu štetu, osim na ugovornoj osnovi (ugovor o osiguranju) člankom 2. predloženoga Zakona propisuje se da za štetu iz članka 1. Republika Hrvatska odgovara po općim pravilima o odgovornosti za štetu i to samo za onu štetu koja nema karakter ratne štete. Pritom se napominje da je Republika Hrvatska djelomice (primjerice: Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata i Zakonom o obnovi) sanirala neke oblike ratnih šteta.

Članak 3.

Stavkom 1. ovoga članka primjerice se nabraja koje se štete smatraju ratnom štetom u smislu ovoga Zakona.

Stavkom 2. ovoga članka propisuje se oboriva predmnjeva da je ratna šteta ona koja je počinjena u vrijeme i na prostoru odvijanja vojnih borbenih akcija.

Članak 4.

Stavkom 1. ovoga članka propisuje se da će se stupanjem na snagu ovoga Zakona nastaviti postupci protiv Republike Hrvatske radi naknade štete, prekinuti stupanjem na snagu Zakona o dopunama Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 112/99.), a stavkom 2. da će se u iznos naknade za pretrpljenu štetu na imovini uračunati i novčana protuvrijednost prava koja je oštećenik ostvario prema propisima o obnovi.

Članak 5. (-)

Ovom odredbom propisuje se da ako je zastarijevanje naknade štete počelo teći

prije 6. studenog 1999. godine, ono nastavlja teći nakon stupanja na snagu ovoga Zakona, a vrijeme koje je isteklo prije zaustavljanja računa se u zakonom određeni rok za zastaru.

Članak 6. (5.)

Propisuje se da ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provedba ovoga Zakona zahtijevat će dodatna sredstva koja će trebati osigurati u državnom proračunu Republike Hrvatske. Međutim, visinu ovih sredstava nije moguće predvidjeti, jer se radi o izvanugovornoj odgovornosti Republike Hrvatske za štetu koju su uzrokovali pripadnici hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga u vojnoj ili redarstvenoj službi ili u svezi s obavljanjem vojne ili redarstvene službe tijekom Domovinskog rata od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. godine, koja nema karakter ratne štete. Stoga će se tek u postupku utvrđivanja prirode štetne radnje moći utvrditi radi li se doista o šteti za koju Republika Hrvatska odgovara po ovom Zakonu, a potom i visina nadoknade te štete.

Od sudova su pribavljeni podaci o utuženim iznosima naknade štete u postupcima prekinutima na temelju članka 184.a stavka 1. Zakona o obveznim odnosima («Narodne novine» broj: 53/91., 73/91., 3/94., 7/96. i 112/99.), koji su prikazani u tablici kako slijedi:

Postupci prekinuti na temelju članka 184.a stavka 1. Zakona o obveznim odnosima

Broj postupaka	Utruženi iznos
1053	218.913.477,84 KN 6.036.492,20 DEM 1,354.766.900,00 HRD

Međutim, ovi iznosi predstavljaju samo utužene iznose glavnice (bez pripadajućih kamata) navedene u tužbenim zahtjevima za naknadu štete za koje tužitelji tvrde da se radi o šteti koju su uzrokovali pripadnici hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga u vojnoj ili redarstvenoj službi ili u svezi s tom službom tijekom Domovinskog rata od 17. kolovoza

1990. do 30. lipnja 1996. godine. Da li Republika Hrvatska odgovara za utuženu štetu utvrdit će se, primjenom predloženoga Zakona, u sudskom postupku. Isto tako, moguće je da su tužbenim zahtjevima obuhvaćene i štete koje su počinili pripadnici hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga ali ne u vojnoj ili redarstvenoj službi ili u svezi s obavljanjem te službe, te štete koje imaju karakter ratne štete, za koje Republika Hrvatska prema članku 2. predloženoga Zakona ne odgovara. Dakle, ukupne obveze Republike Hrvatske za naknadu ovih šteta ovisiti će o ishodu pokrenutih sudskih postupaka.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA U KONAČNOM PRIJEDLOGU ZAKONA U

ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA

U Konačnom prijedlogu zakona o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom Domovinskog rata izvršena je odgovarajuća dopuna u odnosu na Prijedlog zakona, kako slijedi:

Članak 3.

Na prijedlog Kluba zastupnika HNS- PGS-SBHS-a i Kluba zastupnika HSS-a u podstavku 3. ovoga članka brisane su riječi: «eksplozije ratnih naprava, pljačke, otimačine, paleži i sl.».

Članak 4.

Odredba ovoga članka nomotehnički je uređena.

Članak 5. (-)

Na prijedlog Kluba zastupnika HNS-a, PGS-a i SBHS-a i Kluba zastupnika HSS-a Prijedlog zakona dopunjen je člankom 5. kojim se propisuje da u slučaju ako je zastarijevanje naknade štete počelo teći prije 6. studenog 1999. godine (stupanja na snagu Zakona o dopunama Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine» broj 112/99.), ono nastavlja teći nakon stupanja na snagu ovoga Zakona, a vrijeme koje je isteklo prije zaustavljanja računa se u zakonom određeni rok za zastaru. Time se omogućava ostvarivanje prava onim oštećenima koji nisu sudskim putem zahtijevali naknadu štete nastale prije 6. studenog 1999. godine ako zastara do tada nije nastupila.

V. PRIMJEDBE S RASPRAVE U HRVATSKOM SABORU NA PRIJEDLOG ZAKONA O ODGOVORNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE ZA ŠTETU UZROKOVANU OD PRIPADNIKA HRVATSKIH ODRUŽANIH I REDARSTVENIH SNAGA TIJEKOM DOMOVINSKOG RATA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO

Prosudujući raspravu, primjedbe i prijedloge radnih tijela i zastupnika Hrvatskog sabora, o Prijedlogu zakona o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom Domovinskog

rata, dio primjedaba, prijedloga i mišljenja prihvaćen je i ugrađen u Konačni prijedlog zakona.

Međutim, dio primjedaba, prijedloga i mišljenja nije prihvaćen iz sljedećih razloga:

Općenite primjedbe

Nije prihvaćen prijedlog Kluba zastupnika IDS-a da se pitanje odgovornosti za ove štete, za štete nastale u bivšoj SFRJ za koju je odgovarala bivša SFRJ te za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija uredi jednim zakonom a ne s tri posebna zakona. Naime, iako sva tri Zakona uređuju izvanugovornu odgovornost Republike Hrvatske za štetu, u suštini se odgovornost Republike Hrvatske temelji na različitim, specifičnim pretpostavkama nastanka štete. Osim toga i člankom 2. Zakona o dopunama Zakona o obveznim odnosima («Narodne novine» broj 129/99.) propisano je da će se odgovornost Republike Hrvatske za štetu u ovim slučajevima urediti posebnim zakonima, pa je stoga predlagatelj pri izradi ovih propisa pošao od volje zakonodavca.

Članak 1.

Primjedba Kluba zastupnika LIBRA-e da je vremensko razdoblje na koje se odnosi ovaj Zakon nejasno određeno, odnosno da je upitno zašto je kraj toga razdoblja označen s 30. lipnjem 1996. godine, nije prihvaćena. Naime, stupanjem na snagu Zakona o dopunama Zakona o obveznim odnosima («Narodne novine» broj 112/99.) prekinuti su postupci koji se vode protiv Republike Hrvatske radi naknade štete uzrokovane tijekom Domovinskog rata od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. godine od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga u vojnoj ili redarstvenoj službi ili u svezi s obavljanjem vojne ili redarstvene službe, s time da će se ti postupci nastaviti nakon donošenja posebnog propisa koji će to pitanje uređivati. Budući da je predloženi Zakon posebni zakon kojim se uređuje ta odgovornost (kako bi se prekinuti postupci mogli nastaviti) predlagatelj je bio vezan voljom zakonodavca za određivanje razdoblja u kojem se predloženim Zakonom uređuje odgovornost za ove štete.

Članak 3.

Prijedlog Odbora za zakonodavstvo da se objedine članci 2. i 3. nije prihvaćen iz nomotehničkih razloga. Također nije prihvaćen prijedlog istog Odbora da se uredi kako će se nadoknaditi ona šteta koja nije ratna budući da je člankom 2. propisano da će Republika Hrvatska odgovarati po općim pravilima o odgovornosti za štetu, pa bi bilo suvišno propisivati kako će se nadoknađivati šteta na koju se ovaj Zakon odnosi (jer će se primijeniti opći propisi o odgovornosti za štetu).

Primjedba Kluba zastupnika HB-a da bi u ovom Zakonu trebalo napraviti jasnu i oštru distinkciju između ratne štete i štete od terorističkog akta jer će se u suprotnom sudovi dovesti u situaciju da od slučaja do slučaja procjenjuju da li se radi o ratnoj šteti ili ne, nije prihvaćena. Naime, kako predmet ovoga zakona nije uređivanje odgovornosti za štete uzrokovane uslijed terorističkih akata (to je predmet predloženog Zakona o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija) to nema potrebe za definiranjem terorističkog akta u ovom Zakonu. Sudovi će primjenjujući ovaj Zakon, odlučujući o pitanju naknade štete (kao i kada odlučuju o zahtjevima za naknade štete

po bilo kojim drugim osnovama) utvrditi činjenično stanje i na utvrđeno činjenično stanje primijeniti propis, pa će tako u svakom pojedinom slučaju morati utvrditi radi li se o ratnoj šteti (članak 3.) za koju Republika Hrvatska prema predloženom Zakonu ne odgovara.

Nije prihvaćena primjedba Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da nema jasnog određenja odgovornosti za štetu te da je ratna šteta preširoko definirana, iz razloga jer je ovim Zakonom (člancima 1. i 2.) jasno određeno da će Republika Hrvatska odgovarati po općim pravilima o odgovornosti za štetu, koja nema karakter ratne štete, koju su tijekom Domovinskog rata od 17. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. uzrokovali pripadnici hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga u vojnoj ili redarstvenoj službi ili u svezi s tom službom. Definiranje ratne štete temelji se na komparativnom pravu i pravnoj teoriji koja pri definiranju pojma ratne štete odlučujućom okolnošću smatra prirodu štetne radnje kojom je ova šteta prouzročena. Ratnom štetom kvalificira se samo ona šteta koja je posljedica nekog ratnog čina ili je u izravnoj vezi s ratom. Pri tome se posebno izdvajaju ratne štete u užem smislu ili direktne ratne štete. To su štete koje nastaju kao posljedica korištenja sredstava i metoda kojima se izvode ratne operacije kao što su bombardiranja, pokreti trupa, granatiranja itd. Dakle, to su štete prouzročene od ratnih operacija, odnosno ratnih djelovanja ili neprijateljstava. Ostale ratne štete, odnosno one koje nisu prouzročene ratnim činom u spomenutom značenju, moraju biti u izravnoj uzročnoj vezi s ratom. Uzročna veza se mora dokazati u svakom konkretnom slučaju, pri čemu ona ne smije biti previše udaljena ili spekulativna.

Moderno komparativno zakonodavstvo, a i pravna doktrina napustila je prvotnu klasičnu koncepciju koja je ratnim činom smatrala samo ono djelovanje izravno povezano s borbenim sukobom i to samo ako je do štete došlo za vrijeme trajanja vojne akcije i u granicama prostora na kojem se ta akcija odvijala. Prema modernim shvaćanjima (tzv. teorija ratnog čina na osnovi asimilacije) u pojam ratnog čina ulaze sve one radnje i događaji koji, premda u uskoj vezi s ratom, ipak nemaju izravnu vezu s pojedinim vojnim operacijama, nego se izjednačuju s ratnim činom po svojim učincima odnosno po općim okolnostima vremena i prostora određenog ratnim stanjem. Posebice se u tom kontekstu podrazumijevaju djelovanja izravno izazvana neredima i dezorganizacijom kao posljedicama ratnih događaja. Riječ je o inače deliktnim ponašanjima koja prate pojave meteža, panike, egzodusa ili evakuacije, a smatra ih se ratnim činom ne po njihovom unutrašnjem karakteru, nego na osnovi općih okolnosti vremena i mjesta u kojima su ostvarena.

Iz istih razloga nisu prihvaćene primjedbe Kluba zastupnika LIBRA-e da je definicija ratne štete preširoka.

Primjedba Kluba zastupnika LIBRA-e da nije jasno da li država odgovara za štetu na mobiliziranoj imovini ako se u njezinom iskorištavanju postupalo nepažljivo te primjedba Odbora za pravosuđe da je potrebno eksplicitno riješiti pitanje odgovornosti i naknade štete za mobiliziranu imovinu, na način da se utvrdi priroda ove štete i da li se ona uopće naknađuje, nisu prihvaćene. Naime, člankom 3. stavkom 1. podstavkom 2. točkom b) propisano je da se ratnom štetom smatra i ona šteta koja je nastala kao izravna posljedica zaštitnih ili pripremnih mjera nadležnih vojnih vlasti poduzetih u očekivanju neprijateljske akcije (radovi na zemljištu, oduzimanje pokretnina, zauzimanje nekretnina i sl.). Mobilizacija imovine uređena je Zakonom o obrani kojim je utvrđena i materijalna obveza kao dužnost građana Republike Hrvatske u obrani i zaštiti neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske, a ta obveza sastoji se u davanju vozila, strojeva i drugih propisanih sredstava opreme oružanim snagama, civilnoj zaštiti, službi motrenja i obavješćivanja, tijelima državne

uprave i pravnim osobama čija je djelatnost od posebnog značenja za obranu države. Stoga je, kada se postupa sukladno tim odredbama, privremeno oduzimanje imovine učinjeno u za to dozvoljene svrhe, dakle na zakonit način, a za pravnu prosudbu da li se u konkretnom slučaju radi o ratnoj šteti (za koju Republika Hrvatska na odgovara) bitne su okolnosti na koji način je došlo do uništenja imovine.

Primjedba zastupnika Stjepana Henezija da bi trebalo afirmativno definirati ratnu štetu (a ne negativno), nije prihvaćena budući da je člankom 3. predloženog Zakona ratna šteta definirana afirmativno a ne negativno, ali je člankom 2. isključena odgovornost Republike Hrvatske za takve štete.